

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ชณิษฐ์นันท์ สุภักสกุลหิรัญ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

การจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ชณิษฐ์นันท์ สุภักศกุลหิรัญ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

การจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ชณิษฐ์นันท์ สุภักศกุลหิรัญ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร

.....กรรมการ
ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร

15 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก อาจารย์อ่องอาจ โฆษณูณหันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา ประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ เป็นประธานกรรมการ ที่ปรึกษา โดยมีอาจารย์ ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร กรรมการที่ปรึกษา ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาทุกท่านอันประกอบด้วย นายสมาน เพื่อก่อน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตาลเหนือ นายสุคำ คำมูลใจ ประธานกรรมการสถานศึกษา คณะครู โรงเรียนบ้านตาลเหนือทุกคน ที่ได้ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา

ขอขอบคุณนายมงคล สุภักศสกุลหิรัญ คู่ชีวิตที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านและเป็นกำลังใจให้ตลอดมา ตลอดจนเพื่อน ๆ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาร่วมรุ่นทุกคน ที่ช่วยเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นสิ่งตอบแทนพระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์

ชณิษฐ์นันท์ สุภักศสกุลหิรัญ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ผู้เขียน นางฉนิษฐนันท์ สุภักศกุลหิรัญ

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

248322

การศึกษารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 ตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ โดยศึกษาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครู 12 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ปีการศึกษา 2554 รวม 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ แบบบันทึก การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับการจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน บ้านตาลเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 นำข้อมูลที่ได้โดยการสรุปและเขียนเป็นความเรียง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำสูง ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ คุณภาพผู้เรียน บุคลากรในองค์กร บริหารโรงเรียนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในองค์กร

ด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและทุกฝ่ายมีส่วนร่วม กระบวนการจัดทำและการพัฒนากลยุทธ์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT มีการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ตามวงจรคุณภาพ PDCA

248322

การจัดโครงสร้างองค์กร องค์กรมีโครงสร้างการบริหารงานชัดเจน มีการแบ่งงาน ออก เป็นฝ่ายตามภาระที่ครอบคลุมขอบข่ายงานของสถานศึกษา แต่มีหัวหน้างานเพียงคนเดียว มีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับสภาพ บริบทและขนาดของสถานศึกษา

การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์กรให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการสำรวจความต้องการความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจสูงสุด และลดความไม่พึงพอใจให้น้อยที่สุด

การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล มีการวางแผนอัตรากำลัง จัดบุคลากรลงตามฝ่ายงานต่าง ๆ ตรงตามความสามารถ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม มีการสร้างแรงจูงใจและ ความก้าวหน้าในอาชีพ ส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนา ตลอดจนคำนึงถึงความปลอดภัย และ ความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากร ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ การขาดแคลน บุคลากร ครุมีภาระงานอื่น มากเกินไป

การบริหารงานวิชาการ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นำภูมิปัญญา ท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการในหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ปัญหาที่พบคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

การบริหารทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการใช้พื้นที่ของ โรงเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ปัญหาที่พบคือ เนื้อที่น้อยไม่เพียงพอต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ ดำเนินอย่างเป็นระบบตามระเบียบว่าด้วย การเงินและพัสดุมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ปัญหาคือ ได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอต่อ การบริหารจัดการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน องค์กรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และ เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนสม่ำเสมอ

Independent Study Title Institution Management for The Best Practice of
Bantan Nau School, Chiang Mai Primary Education
Service Area 5

Author Mrs.Chanitnan Supaksakoolhiran

Degree Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Choocheep Puthaprasert Advisor

Dr. Pratana Govittayangkull Co - advisor

ABSTRACT

218322

The objectives of Institution Management for the Best Practice of Bantan Nau School, Chiang Mai Primary Education Service Area 5, were to study institution management for the best practice of Bantan Nau School, Chiang Mai Primary Education Service Area 5, in accordance with 7 components. The study was conducted with 1 school administrator, 12 teachers, and 14 representatives from the Office of Primary Education Service in the academic year 2011. The tools used in this study are structural questionnaire, record form and focus group subjecting to institution management for the best practice of Bantan Nau School, Chiang Mai Primary Education Service Area 5. The data gained was then summarized and reported in a composition. The results of the study can be summarized as follows:

For leadership of the institution administrators, it found that the administrator had high level of leadership by giving importance to academic affairs, quality of learners, personnel in the organization, applying a participatory method in running the institution, and setting themselves as a good role model for its personnel.

For strategic planning, it found that there was a systematic quality development plan which involves every concerned party. The conduct and developing strategies applied SWOT analysis method which was converted to the actual practice. An annual plan was conducted while

following-up and periodical examinations of the operation by different methods according to PDCA were also applied.

For organization structure management, the organization structure was precise in which the tasks were divided covering the scope of work of the institution. There was one only head of each division. The structure of the organization was adapted to be fit to the condition, context and size of the institution.

For concentration on interesting parties, the organization placed importance to the interesting parties by surveying their needs and expectations in order to create the utmost satisfaction, and to reduce dissatisfaction as minimal as it could be.

For concentration on human resources, there was a planning of man power by putting them into divisions according to individual capability. The assessment was fairly conducted. Motivation and career progress were promoted to be developed all the times as well as safety and good livability of personnel were also taken into consideration. The problems in this aspect were lacking of personnel and teachers were committed to too many tasks.

For academic administration, the curriculum had been continuously developing where local wisdom was integrated into the curriculum. There also held a learner-based activity which emphasizes on developing learners in academic, ethics, morality and desirable characteristics. The activities were various. The problems was the student had low learning achievement.

For general administration, for Building and Site Division, there was precise operation plan; the area was worthwhile utilized and caused utmost benefit. The problem was that the area was insufficient for arranging a learning activity. For budget administration, the operation was systematic according to the regulation regarding finance and material with transparent manner, being eligible for inspection. The problem was low budget insufficient for management of community relation. However, the institution created good relationship with the community and usually participated in the activity of the community.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ	8
องค์ประกอบหลักของการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษา	
ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA)	29
มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย	33
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	48
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	48
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	48
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการศึกษา	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุป	65
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	89
ภาคผนวก ข รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	90
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ	91
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม	106
ภาคผนวก จ ระบบการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านศาลเหนือเพื่อมุ่งสู่ ความเป็นเลิศ	111
ประวัติผู้เขียน	119

สารบัญ แผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนบ้านตาลเหนือ	112